

3. People analytics: Recalculating the route 2017 Global Human Capital Trends. URL: <https://dupress.deloitte.com/dup-us-en/focus/human-capitaltrends/2017/people-analytics-in-hr.html>.

4. Кравчук О.І., Варіс І.О., Заривних К.В. Цифрові технології менеджменту персоналу : тенденції та виклики в умовах пандемії. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/400>

5. The future of HR 2019: In the Know or in the No. KPMG International Cooperative, 2018. 24 p. URL: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2018/11/the-future-of-human-resources.html>

УДК 336.63

Ковальчук Н.О.

к.е.н., доцент кафедри публічних, корпоративних фінансів

та фінансового посередництва

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З 24 лютого життя українців змінилось кардинально. Росія здійснила повномасштабне військове вторгнення та розпочала війну проти мирної України. Героїчний спротив українців вражає, та попри непереможну силу волі нашої країни передумовою її перемоги є сильна та озброєна армія, на обороздатність та забезпеченість якої значним чином впливає працююча економіка із каналами доступу до капіталу, балансом попиту та пропозиції, налагодженою логістикою.

Необхідність допомагати в тилу, забезпечувати армію продуктами, заробітною платою, оснащенням – це неймовірна мотивація для українського бізнесу продовжувати роботу, що можливо за умови його підтримки в умовах воєнного стану, чим наразі активно займається держава в особі Президента України, уряду, ВРУ, різноманітних держаних інституцій.

За даними діагностування стану українського бізнесу під час повномасштабної війни України з Росією, проведене компанією Gradus за ініціативи Київської школи економіки (KSE) із 303 проведених інтерв'ю серед

власників бізнесу було одержано наступні результати.

В структурі бізнес-аудиторії 75% займаються підприємництвом зараз, 23% – втратили бізнес, проте планують відновити діяльність. З тих, хто планує, більшість (62%) будують плани на післявоєнні часи, проте 32% чекають слушної нагоди і готові розпочати бізнес-діяльність і до закінчення війни.

Серед підприємців, що мають бізнес зараз, лише 14% працюють у такому ж режимі, що й до війни. 31% декларують часткову діяльність, а 45% або майже не працюють, або призупинили свою діяльність в очікуванні кращих часів. Війна значно вплинула на український бізнес: 79% підприємців декларують зменшення доходу, 7% – його втрату. Бізнеси, що припинили свою діяльність, були вимушені відправити працівників у безоплатну відпустку (42%) та скоротити штат (18%). Лише 22% активних бізнесів зазначають, що режим роботи залишився без змін, порівняно з довоєнним часом. Простежується позитивна динаміка у намірах здійснювати виплати: все менше підприємців декларують відсутність виплат як співробітникам, так і постачальникам; також зростає їхній розмір. Для 31% підприємців актуальним є переміщення свого бізнесу, здебільшого з метою його збереження. З них більша частина планує робити це в межах України [1].

Одним із ключових напрямів, що підтримає український бізнес в умовах війни – це кардинальна податкова реформа на період воєнного стану. Законом України № 2120-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» [2] визначено ряд податкових змін, зокрема:

- звільнення від сплати єдиного податку платників 1 та 2 груп;
- більшість підприємств зможуть сплачувати замість податку на прибуток та ПДВ єдиний податок з обороту у розмірі 2 %;
- звільнення від сплати ЄСВ, штрафів, пені та перевірок по ЄСВ;
- звільнення від плати за землю та екологічного податку;
- зменшення податків на пальне та товари для оборони;
- розширення податкових пільг при наданні благодійної допомоги та ін.

Результативність бізнесу, його ефективність, особливо в умовах воєнного стану залежить від дерегуляції бізнесу, яка передбачає скасування застарілих систем сертифікації, надлишкового ліцензування, надмірних регуляторних обмежень та неефективних процедур контролю, моніторингу, здійснення експертиз та інших обмежень для бізнесу.

Водночас надзвичайно важливою для забезпечення успіху дерегулювання є взаємодія владних структур та бізнес-спільноти, провідних громадських об'єднань, національних та міжнародних організацій, науковців.

Враховуючи роль дерегуляції, Уряд підтримав законопроект про дерегуляцію ведення бізнесу в Україні, яким пропонується на законодавчому рівні закріпити право на ведення господарської діяльності в період воєнного (надзвичайного) стану без оформлення дозволу, а шляхом подання декларації до відповідних органів влади. Зробити це буде можливо, незалежно від місцезнаходження та місця провадження діяльності суб'єкта господарювання.

Відповідно до Закону такі декларації матимуть рівноцінний правовий статус з ліцензіями та дозволами, одержаним за звичайною процедурою у мирний час.

Декларацію можна подати через ЦНАП або онлайн – через Єдиний державний веб-портал електронних послуг, додаток або портал Дія.

Водночас дозволи чи ліцензії, дія яких завершується, автоматично продовжуватимуться на час воєнного стану та ще 3 місяці після його завершення. Також на післявоєнний час відтермінується необхідність подання звітів та повідомлень, пов'язаних з дозвільними процедурами.

Наразі в Україні уже переведено на декларативний принцип 48 дозволів, 19 ліцензій, близько 500 інших публічних послуг для бізнесу. Таким чином створюються максимально зручні умови для ведення бізнесу. Це допоможе підприємцям відновити роботу, що була призупинена через бойові дії, або ж розпочати нову власну справу там, де вони вважатимуть за доцільне [3].

Попри важливу роль держави у виживанні та успішному функціонуванні бізнесу, наразі велика відповідальність лежить і на плечах власників бізнесу.

Саме вони ухвалюють ключові рішення стосовно можливості та доцільності перевезення бізнесу на більш безпечні території, можливості продовжувати виплачувати заробітні плати або організувати перенавчання працівників в умовах переорієнтації бізнесу, можливості використання інновацій та перепрофілювання бізнесу на виробництво більш потрібних продуктів чи надання більш актуальних послуг.

Таким чином, тісна співпраця бізнесу та держави, всебічне сприяння роботі українського бізнесу – це шлях до перемоги України. Український бізнес повинен продовжувати свою роботу, враховуючи реалії та можливості, місце розташування, можливості переїзду. Особливо велика відповідальність на власниках бізнесу, які працюють в умовно безпечних регіонах України.

Безперечна підтримка держави та міжнародного співтовариства нашого бізнесу та нашого народу – це неймовірно важливий поштовх до перемоги та розбудови економіки України, вихід на новий рівень її розвитку. Все буде Україна!

Список використаних джерел:

1. Діагностування стану українського бізнесу під час повномасштабної війни Росії з Україною. Gradus: веб-сайт. URL: https://gradus.app/documents/210/Ukrainian_Business_inWar_2Wave_Report_Gradus_KSE_2204_2022.pdf (дата звернення: 28.04.2022).

2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15 бер. 2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 28.04.2022).

3. Уряд підтримав законопроект про дерегуляцію ведення бізнесу в Україні. Міністерство економіки України: веб-сайт. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=60f54f21-9f65-497e-ac2f-121e4c01f731&title=UriadPidtrimavZakonoproektProDeregulatsiiuVedenniaBiznesuVUkraini>